

T.B.M.M.
SAADET PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 11.06.2024
Sayı: 217

Doç. Dr. Selçuk Özdağ
Muğla Milletvekili
Saadet Partisi Grup Başkanı

13271

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Dışişleri Bakanı Sayın Hakan Fidan tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını, Anayasa'nın 98 ve İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri gereğince talep ederim.
11.06.2024

Doç. Dr. Selçuk Özdağ
Muğla Milletvekili

Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, 03.06.2024 tarihinden itibaren Çin Halk Cumhuriyeti'ne resmi bir ziyaret düzenlemiştir. Ziyarette, Sayın Bakan, düşünce kuruluşlarında konuşmalar yapmış, iş insanları ile bir araya gelmiş, Çin Komünist Partisi yetkilileri ile görüşmeler gerçekleştirmiştir. Yine Sayın Bakan din soy ve kültür kardeşlerimizin yaşadığı Doğu Türkistan'da da (Sincan Uygur Özerk Bölgesi) çeşitli temaslarda bulunmuştur. Doğu Türkistan ve bu bölgede yaşayan Uygur Türkleri, Çin yönetimi altında uzun yıllardır sosyal, kültürel, dini ve insani açılardan asimilasyon ve hatta eldeki bilgilere göre soykırıma varan bir gerçeklik ile karşı karşıyadır. Uygur Türklerine uygulanan ve muhataplarınca birçoğu da delillendirilen bu baskı ve ayrımcılık iddialarının, sayın bakanın gerçekleştirdiği Çin ziyaretinde gündeme gelip gelmediği konusunda herhangi bir bilgi ve habere rastlanılmamıştır.

Çin Yönetimi tarafından Uygur Türklerine uzun zamandır soykırıma varan zulüm politikalarının uygulandığı kamuoyunun malumudur. Uygurlar başta olmak üzere tüm Doğu Türkistan halkının insan haklarını, özellikle de ana dil ve dini inanç özgürlüğünün güvence altına alınması, Doğu Türkistan'a Çinli göçmenleri yerleştirerek bölgenin demografik yapısını değiştirme ve Uygurları asimile etme uygulamalarının sonlandırılması, haksız yere keyfi olarak kamplarda ve hapishanelerde tutulanların derhal serbest bırakılması, yine kamplarda ya da hapishanelerde tutulan Türk vatandaşlarının serbest bırakılıp Türkiye'ye dönmelerine izin verilmesi, Türk vatandaşı veya Türkiye'de yaşayan Uygurların Doğu Türkistan'da kalan aile fertleri ile irtibata geçmesi, parçalanmış ailelerin birleşmesine imkân sağlanması, Uygur Türklerine uygulanan seyahat kısıtlamalarının bir an evvel kaldırılması gibi iddia ve taleplerin bir sonuca ulaşmadığını üzülererek müşahade etmekteyiz.

Daha önce TBMM'nde gündeme getirdiğimiz bu konunun Çin hükümeti ile de irtibata geçilmek suretiyle yerinde tespiti ve bu konuda yapılması gereken çalışmaların belirlenmesi amacıyla Meclis Araştırması açılmasını da talep etmiş ancak bir sonuç alamamıştık.

Netice olarak Doğu Türkistan meselesini kendi meselesi gibi benimsemiş Türk Milleti, mevzu Çin ziyaretinizden dolayı söz konusu durum, iddia ve talepler hakkında net bir açıklama beklemektedir.

Bu bağlamda;

1. Dışişleri Bakanı Hakan Fidan'ın Çin Halk Cumhuriyeti'ne gerçekleştirdiği resmi ziyaret kapsamında Doğu Türkistan'da bölgenin asli unsuru Çin vatandaşı olan Uygur Türkleri başta olmak üzere tüm azınlıkların maruz kaldığı insan hakları ihlalleri gündeme gelmiş midir?
2. Aydınlar, bilim insanları, öğretmenler, doktorlar, yazarlar, din insanları, sanatçılar, sporcular, iş insanları, esnaf ve toplum önderlerini toplama kamplarına kapatarak uzun yıllar, hatta ömür boyu hapis cezalarına çarptırmaları konusunda resmi kayıtlara da geçmiş bilgi ve belgeleri muhataplarınızla paylaştınız mı?
3. Bu konuda, Çin Halk Cumhuriyeti'nden ne gibi güvenceler alınmıştır?
4. Şimdiye kadar AB ve ABD başta olmak üzere 10'dan fazla ülke, Çin'in Doğu Türkistan'da Uygur ve diğer Müslüman Türk halklarına uygulamakta olduğu politikalarını bir **"SOYKIRIM VE İNSANLIĞA KARŞI SUÇ"** olarak tanımıştır. Londra'da kurulmuş olan Bağımsız Uygur Mahkemesi 9 Aralık 2021 tarihinde Çin'in Uygur ve diğer Müslüman Türk halklarına karşı **"SOYKIRIM VE İNSANLIĞA KARŞI SUÇ"** işlediğine hükmetmiştir. Türkiye Cumhuriyeti hükümeti olarak bu konuda bir girişiminiz oldu mu?
5. BM'de 50 ülkenin imzaladığı bir açıklamada, Çin'in "ağır ve sistematik" insan hakları ihlalleri kınanırken, Uygur Türkleri ve "keyfi olarak özgürlüklerinden mahrum bırakılan herkesi" serbest bırakması gerektiği talep edilmiştir. BM'de Türkiye'nin de desteklediği Çin'in insan hakları ihlallerinin araştırılması önergesi, çoğu Müslüman ülkenin Çin Yönetimi tarafında yer alması sonucu maalesef reddedilmiştir. Bu konuda daha sonra ne gibi bir süreç takip edilmiş, söz konusu talebin takipçisi olunmuş mudur?
6. CB Erdoğan en son 2019'daki Çin ziyareti sırasında Uygur Türkleri konusunda: **"Çin'in Sincan bölgesindeki insanların Çin'in gelişimi ve refahı içinde mutlu bir yaşam sürdüğü bir gerçektir"** ifadelerini kullanmış, Cumhurbaşkanlığı ise tepkiler yükselince bunun bir çeviri hatası olduğunu söyleyerek konunun yanlış aktarıldığını söylemiştir. Ancak daha sonra "Çin'in güvenliğini kendi güvenliğimiz gibi görüyoruz gerek ülkemizde gerek bölgemizde Çin'e yönelik hiçbir olumsuz faaliyete izin vermiyoruz" diyen dönemin Başbakanı Binali Yıldırım'ın bu beyanatlara, konunun yanlış anlaşılardan öte sanki Türkiye Cumhuriyeti'nin bir politikası olarak algılanmıştır. Siz de aynı görüşte misiniz? Türkiye'nin Çin politikası ve Doğu Türkistan'da yaşanan insanlık dramı hakkında siz de Çin yönetiminin argümanlarını doğru mu buluyorsunuz?
7. Doğu Türkistan davasının önderleri Dolkun İsa ve Rabia Kadir konusunda iktidarın nasıl bir politika izlediğini anlamak zordur. Yaklaşık üç sene önce, çoğunluğunu Batılı ülkelerin oluşturduğu 39 ülke, Çin yönetimine ortak bir mektup göndermiş, Doğu Türkistan'daki toplama kamplarında zorla tutulan Uygurların derhal serbest bırakılması çağrısında bulunmuştur. İlginç olan ise söz konusu mektupta Türkiye'nin imzasının yer almamasıydı. Bunun özel bir sebebi var mıdır? Türkiye bu imzayı neden atmamıştır.
8. Başta Avrupa ülkeleri olmak üzere birçok ülkenin soykırım olarak nitelendirdiği Çin'in Uygur Türklerine yönelik asimilasyon politikalarına karşı Gelecek Partisi 2021 yılında 100.000 imza kampanyası başlatmıştı. Söz konusu imzalar TBMM'nde İnsan Hakları İnceleme Komisyonu'na verilmiş dönemin Komisyon başkanı Hakan Çavuşoğlu gereğinin yapılacağını beyan etmişti. O günden bu tarafa herhangi bir gelişme olmadığı gibi söz konusu imzaların akıbeti hakkında bir açıklama yapılmamıştır. Konu bakanlığınıza ulaşmış mıdır ve söz konusu durum hakkında bir açıklama yapmayı düşünüyor musunuz?

